

KOP BÖLGESEL
KALKINMA SEMPOZYUMU

KATILIM BELGESİ

Sayın

Zeynep Çokal

26/28 Ekim 2021 tarihinde
KOP Bölgesi Üniversiteler Birliği (UNIKOP) ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
işbirliği ile düzenlenen **8. KOP Bölgesel Kalkınma Sempozyumu**'na
katılımınızdan dolayı teşekkür eder,
başarılarınızın devamını dileriz.

Mahmut Sami ŞAHİN
KOP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanı

Prof. Dr. Semih AKTEKİN
Rektör

KOP BÖLGESEL KALKINMA SEMPOZYUMU

unikopsemp.nevsehir.edu.tr

26-28 EKİM 2021

BİLDİRİ KİTABI
PROCEEDINGS BOOK

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Yayınları No: 31

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesine aittir. Bütün hakları saklıdır.

Kitabın tümü ya da bölümü/bölemleri Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesinin yazılı izni olmadan elektronik, optik, mekanik ya da diğere yollarla basılamaz, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

Copyright . 2021 by Nevşehir Hacı Bektaş Veli University. All rights reserved.

No part of this book may be printed, Reproduced or distributed by any electronical, optical, mechanical or other means without the written permission of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University.

Kapak Düzeni (Kapak Düzenini Yapan Kişi ya da Kuruluş Adı): Öğretim Görevlisi Bülent BİLGİN

Tasarım-Dizgi (Tasarım-Dizgi'yi yapan Kişi ya da Kuruluş Adı): Öğr. Gör. Dr. Muharrem ÖZLÜK

ISBN: 978-605-4163-49-6

Kaçıncı Baskı Olduğu: 1. Baskı

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ, Nevşehir, 2021

BİLDİRİLER KİTABI
PROCEEDINGS BOOK

VIII. ULUSLARARASI KOP BÖLGESEL KALKINMA SEMPOZYUMU
26-28 EKİM 2021, NEVŞEHİR HACİBEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ,
NEVŞEHİR/TÜRKİYE

8TH INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON DEVELOPMENT OF KOP REGION
26-28 OCTOBER 2021, NEVŞEHİR HACİBEKTAŞ VELİ UNİVERSİTY,
NEVŞEHİR/TURKEY

VIII. Uluslararası KOP Bölgesel Kalkınma Sempozyumu
26-28 Ekim 2021, Nevşehir

8th International KOP Regional Development Symposium
26-28 October 2021, Nevşehir

Yayın Yönetmeni

Editörler: Prof. Dr. Mustafa Hilmi ÇOLAKOĞU
Dr. Öğretim Üyesi Gökçe BECİT İŞÇİTÜRK

Grafik & Tasarım

E- ISBN: 978-605-4163-49-6

Tüm hakları Saklıdır.

All Rights Reserved

Bu kitapta yer alan bildirilerin sorumluluğu bildiri yazarlarına aittir.

Nevşehir

Aralık, 2021

ONUR KURULU (Honorable Board)

İnci Sezer BECEL, Nevşehir Valisi

Prof. Dr. Semih AKTEKİN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Rektörü & UNIKOP Dönem Başkanı

Dr. Mehmet SAVRAN, Nevşehir Belediye Başkanı

Mahmut Sami ŞAHİN, KOP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanı

Prof. Dr. Yusuf ŞAHİN, Aksaray Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Hasan Ali KARASAR, Kapadokya Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Sayın Mehmet AKGÜL, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Bayram SADE, KTO Karatay Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Ersan ASLAN, Kırıkkale Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Vatan KARAKAYA, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Cumhuri ÇÖKMÜŞ, Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Babür ÖZÇELİK, Konya Teknik Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Cem ZORLU, Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Muhsin KAR, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Metin AKSOY, Selçuk Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Ahmet KARADAĞ, Yozgat Bozok Üniversitesi Rektörü

DÜZENLEME KURULU BAŞKANLARI (Heads of The Organizing Committee)

İnci Sezer Becel, Nevşehir Valisi

Prof. Dr. Semih AKTEKİN, NEVÜ Rektörü & UNIKOP Dönem Başkanı

Dr. Mehmet SAVRAN, Nevşehir Belediye Başkanı

Mahmut Sami ŞAHİN, KOP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanı

DÜZENLEME KURULU (Organizing Committee)

Prof. Dr. Mustafa Hilmi ÇOLAKOĞLU, NEVÜ Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Serkan ŞAHİNKAYA, NEVÜ Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Ersan KABALCI, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Prof. Dr. Şahlan ÖZTÜRK, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Prof. Dr. Bayram DEVİREN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Doç. Dr. M. Cüneyt BAĞDATLI, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Gökçe BECİT İŞÇİTÜRK, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Öğr. Gör. Dr. Bilgin YAZLIK, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

SEMPOZYUM SEKRETERYASI

Arş. Gör. Dr. Mualla KETEN, Biyosistem Müh. Böl.

Arş. Gör. Dr. Umut YÜCEL, İnşaat Müh. Böl.

Arş. Gör. Şennur Merve YAKUT, Çevre Müh. Böl.

Arş. Gör. Aydın BOYAR, Elektrik-Elektronik Müh. Böl.

Arş. Gör. Ayşe CANBOLAT, Fizik Böl.

Arş. Gör. Serkan DERİCİ, İşletme Böl.

Arş. Gör. Yasin CANPOLAT, Jeoloji Müh. Böl.

Arş. Gör. Bilal BARAN, İnşaat Müh. Böl.

Arş. Gör. Başak ÖZTÜRK, Bilgisayar Müh. Böl.

Arş. Gör. Gülden Günay BULUT, Elektrik-Elektronik Müh. Böl.

BİLİM KURULU (Scientific Committee)

Prof. Dr. Mustafa Hilmi ÇOLAKOĞLU, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Prof. Dr. Ayhan ÖZÇİFTÇİ, Aksaray Üniversitesi

Prof. Dr. Vesile ŞENOL, Kapadokya Üniversitesi

Prof. Dr. Ercan OKTAY, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet BAŞALAN, Kırıkkale Üniversitesi

Prof. Dr. Mustafa KURT, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Prof. Dr. Durmuş Tayyar ŞEN, Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi

Prof. Dr. Zekeriya MIZIRAK, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi

Prof. Dr. Hüseyin Selçuk HALKACI, Konya Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Çağatay ÜNÜSAN, KTO Karatay Üniversitesi

Prof. Dr. İlyas GÖKHAN, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Emrullah EKEN, Selçuk Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Şenol AKIN, Yozgat Bozok Üniversitesi

DAVETLİ KONUŞMACILAR(INVITED SPEAKERS)

Prof. Dr. Mustafa AFŞİN, Aksaray Üniversitesi

İlkay YÜKSEL, MEDAŞ Yenilenebilir Enerji ve Tesis Kabul Müdürü

Konular

- ❖ TARIM (AGRICULTURE)
 - ✓ Tarımsal Sulama (Agricultural Irrigation)
 - ✓ Toprak ve Su Kaynakları Yönetimi (Soil and Water Resources Management)
 - ✓ Çevre Yönetimi (Environmental Management)
 - ✓ İklim Değişikliği (Climate Change)
 - ✓ Organik Tarım (Organic Agriculture)
 - ✓ Bağcılık (Viticulture)
 - ✓ Seracılık (Greenhouse)
 - ✓ Bitkisel Üretim (Herbal Production)
 - ✓ Hayvansal Üretim (Animal Production)
 - ✓ Bitki Besleme (Plant Nutrition)
 - ✓ Coğrafi Bilgi Sistemleri (Geography Information Systems)
 - ✓ Uzaktan Algılama (Remote Sensing)
- ❖ ALTERNATİF ENERJİ KAYNAKLARI (ALTERNATIVE ENERGY SOURCES)
 - ✓ Jeotermal Enerji (Geothermal Energy)
 - ✓ Rüzgâr Enerjisi (Wind Power)
 - ✓ Güneş Enerjisi (Solar Energy)
 - ✓ Biyogaz Enerjisi (Biogas Energy)
 - ✓ HES Enerjisi (HES Energy)
- ❖ TURİZM (TOURISM)
 - ✓ Turizm İşletmeciliği (Tourism Management)
 - ✓ Turizm Rehberliği (Tourism Guidance)
 - ✓ Gastronomi (Gastronomy)
 - ✓ Rekreasyon Yönetimi (Recreation Management)
- ❖ BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE SİBER GÜVENLİK (INFORMATION TECHNOLOGIES AND CYBER SECURITY)
 - ✓ Bilişim Sistemleri (Information Systems)
 - ✓ Bilişim Teknolojileri (Information Technologies)
 - ✓ Siber Güvenlik (Cyber security)
- ❖ KÜRESEL EKONOMİK GÜVENLİK (GLOBAL ECONOMIC SECURITY)
 - ✓ Gıda Güvenliği (Food Safety)
 - ✓ İş Sağlığı ve Güvenliği (Occupational Health and Safety)
 - ✓ Ekonominin Güvenliği (Economic Security)
 - ✓ Jeopolitik Güvenlik (Geopolitical Security)
- ❖ KİMYASAL, BİYOLOJİK, RADYOLOJİK, NÜKLEER TEHDİTLER (KBRN)
 - ✓ Kimyasal Tehditler (Chemical Threats)
 - ✓ Biyolojik Tehditler (Biological Threats)
 - ✓ Radyolojik Tehditler (Radiological Threats)
 - ✓ Nükleer Tehditler (Nuclear Threats)

İçindekiler

Nevşehir- Hacibektaş İlçesi Toprak Özelliklerinin Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) Yardımıyla Değerlendirilmesi.....	5
Bazı Arazi Özelliklerinin Niğde-Çiftlik İlçesi Örneğinde Mekansal Olarak İncelenmesi.....	13
KOP Bölgesinde Hayvan Barınaklarının Isıtılmasında Jeotermal Enerji Kullanımı	22
KOP Bölgesinde Tarım Ürünlerinin Kurutulmasında Jeotermal Enerji Kullanımı.....	30
KOP Bölgesinde Jeotermal Seracılığın Geliştirilmesi.....	42
KOP Bölgesinde Su Ürünleri Yetiştiriciliğinde Jeotermal Enerji Kullanımı	59
KOP Bölgesinde Jeotermal Enerjinin Tarımsal Uygulamalarda Kullanımına İlişkin Genel Tespit, İhtiyaç ve Öneriler.....	70
Fiyat İstikrarı, Ekonominin Güvenliği: Türkiye Üzerine Bir İnceleme	88
COVID-19 Pandemisinin Sağlık Turizmi Üzerine Etkisi	105
Aksaray Malaklı Köpeği Morfolojisi Üzerinde Değerlendirmeler.....	107
COVID-19 Döneminde KOP Bölgesi Tarımsal Kredilerin Analizi	108
Konya Kapalı Havzası'nda Sulama Organizasyonlarının Su Yönetimi Sorunları	109
COVID-19 Salgını Kapsamında Türkiye'de Sofralık Yumurta Üretimi ve Tem Hammadde İthalatının Değerlendirilmesi	122
Çobanlık Mesleğine Bakış: Çobanlık ve Hayvan Bakıcılığı	134
Development of a New Lupin Debittering Method With Ultrasound Application	146
Türkiye Yumurta Endüstrisinde KOP Bölgesinin Yeri	156
The Impact of Konya Plain Project on The Agriculture Sector Employment in Konya and Karaman	158
GSYİH ile Sosyal Sermaye Arasındaki İlişki: TR71 Bölgesi'ne Yönelik Panel Veri Analizi	160
Sailing Tourism And Regional Development.....	162
KOP Bölgesi Gastronomi Haritasının Oluşturulması Üzerine Bir Değerlendirme	164
KOP Bölgesindeki İşletmelerde Yalın Üretim Metodları ile Verimliliğin Artırılmasına Yönelik Model Çalışmaları.....	165
Çumra – Karapınar Bölgesinde Yer Altı Suyu İdaresi: Topluluk Yönetiminden Açık Erişim Rejimine	180
Sulama Kooperatiflerinde Kullanılan Derin Kuyu Pompaj Sistemi Yönetimi için Kablosuz Ağ Sistemleri ve Mobil Altyapısı Destekli Donanım ve Yazılım Sistemi.....	191
İsviçre Esmeri Düvelerde Ketoprofen ve Flunixin Uygulamasının Gebelik Oranı Üzerine Etkisi.....	192
Nevşehir – Kozaklı Bölgesinde Domates Üretimi Yapılan Jeotermal Isıtımlı Plastik Seralar İçin İso Gereksiniminin Belirlenmesi	204
Nevşehir – Kozaklı Yöresinde Günlük Işık Toplamının Seralarda Yetiştirilen Bazı Sebze ve Süs Bitkileri İçin Uygunluğunun Değerlendirilmesi	218
Entansif Şartlarda Yetiştirilen Kızılger Tipi Kıl Keçilerinde Karkas ve Bazı Et Kalite Özelliklerinin Belirlenmesi	243
Nevşehir İlinin Su Ürünleri Avcılık ve Yetiştiriciliği.....	265
KOP Bölgesinin 2020 Yılı Su Ürünleri Avcılığı ve Yetiştiriciliği	267

Antibiotics Residues in Aquaculture and Public Health.....	269
Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvan Hastanesi ve Hayvan Sağlığına Katkısı.....	280
Niğde Halkının Kale ve Kent Ormanına Yönelik Tutumları.....	286
Konya İlinde Çiftçilerin Doğrudan Ekim Yöntemine Olan Tutum ve Davranışlarının Belirlenmesi .	287
Determining the Competitiveness of The Anaolia Region in Tourism by SWOT Analysis	305
Bulgur Yan Ürünlerinin Gıda Endüstrisinde Kullanımı	306
Geleneksel Eriştenin Besleyici ve Fonksiyonel Özelliklerinin Geliştirilmesinde Kullanılan Hammaddeler	307
<i>In Vitro</i> Koşullarda Farklı Giberellik Asit Konsantrasyonlarının Endemik Tür <i>Hypericum Bilgehan-Bilgili</i> 'de Tohum Çimlenmesi Üzerine Etkisi.....	308
Koyun Yününden Gelen Doğal Bir Biyopolimer: Keratin.....	309
Farklı Tüy Renklerindeki Japon Bildircinlarında Büyüme Eğrilerinin Doğrusal Olmayan Modeller ile Karşılaştırılması	313
Süt Sığırılığında Tekdüzen Muhasebe Sistemine Göre Maliyet Hesaplaması	315
Konya Teknoloji Ovası Projesi	317
Enrichment of Puffed Rice-Corn Cake With Buckwheat and Quinoa	325
E-Devlet Uygulamaları ve Güvenlik.....	334
Repeat Breeder Sığırlarda Embriyo Transferinin Döl Verimine Etkisi.....	335
Kavuzsuz Arpanın Önemi, Kullanım Alanları ve KOP Bölgesinde Üretilme İmkanları.....	342
Quercetin Antioksidanı Üzerine Bir ESR Çalışması.....	351
Kırsal Arazi Düzenlemesi Uygulamalarında Mülkiyete Yönelik Sorunların Değerlendirilmesi: KOP Bölgesi Örneği.....	352
İklim Değişikliğinin Getirdiği Değişim ve Riskler: Akıllı Kent Konya Örneği.....	360
Arıtılmış Atıksuların Tarımsal Sulamada Kullanılmasında Mikrikirletici Riski	376
Nevşehir, Niğde İlleri Çilek Fidelik Üretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	378
Keme Mantarı (<i>Terfezia spp.</i>)'nın Kültüre Alınması Üzerine Çalışmalar	380
COVID-19 ve Gıda Güvenliği	393
Beşehir'in Gastronomik Değerleri ve Tanıtımına Yönelik Kavramsal Bir Değerlendirme	401
Gastronomi, Doğal ve Kültürel Açından Çekiciliklerin Destinasyon Markalaşması Lapsamında İncelenmesi: Beşehir Örneği	409
Çevre Yönetim Muhasebesinin Kurumsal Sürdürülebilirliğe Etkisi.....	420
Environmental Management in Municipalities	422
Fotolitografi İle Fotodirenç Desenlendirme.....	424
Ito, Izo ve Ito/Izo Saydam İletken Oksit Filmlerin Optik ve Elektriksel Karakterizasyonu.....	426
Solüsyon Bazlı Perovskit Güneş Hücresi Üretimi	428
Glutensiz Makarna Üretim Parametrelerinin Belirlenmesi	438
Endüstriyel Boyutta Güneş Seviye Kristal Silisyum Kütük Üretimi.....	446
Bulgur Altı Unun Ekstrüde Çerez Gıda Üretiminde Kullanımı	448
Silisyum Pul Temizliğinin Heteroeklem Güneş Hücrelerinin Verimliliği Üzerine Etkisi	455

Çift Taraflı Silisyum Heteroeklem Güneş Hücresi Üretimi	457
Bisküvi Sanayisi Artık/Yan Ürünlerinin Ekstrüde Çerez Gıda Üretiminde Kullanımı	459
El-tipi LiDAR Verisiyle Ağaç Gövdelerinin Tespiti ve Sınıflandırılmasında Yapay Zeka Teknikleri ...	469
Uşak Tarhanasının Bazı Kalite Karakteristiklerinin Belirlenmesi	478
Turizm ve Planlama: Nevşehir – Göreme Balon Turizmi – GZFT Analizi	483
Konya Kapalı Havzası'na Yönelik İklim Tehlikeleri	492
KOP Bölgesinde Arıtılmış Evsel/Kentsel Atıksuların Tarımsal Üretimde Yeniden Kullanımı: Potansiyel, Riskler ve Faydalar.....	494
UV-C Radyasyon Teknolojisi ve Gıda Güvenliği.....	495
Nötr Noktası Kenetlemeli ve Aktif Nötr Noktası Kenetlemeli Eviricilerin Tasarımı ve Analizi	503
Sürdürülebilir Kültür Turizmi Bağlamında Antik Kentler: Aizanoi Antik Kenti Örneği	513
Türkiye'deki Şehir Markalaşması Kavramına İlişkin Yazılmış Tezlerdeki Eğilimler: Bir İçerik Analizi	522
Sürdürülebilir Kırsal Kalkınmada Eko Turizmin Önemi: Taşucu Örneği	523
Toprak ve Su Kaynaklarının Sürdürülebilir Yönetiminde Toprak Altı Damla Sulama Sistemi	525
Kapadokya Ulaşım Araçları İçin Konum Tabanlı Model Önerisi.....	526
Orta Toroslarda Alternatif Enerji Kaynakları.....	536
Kozaklı Jeotermal Alanındaki Karstik Yapıların Jeofizik Yöntemlerle Gözlemlenmesi	537
Gastronomik Bir Unsur Olarak Hedonik Beslenme.....	539
The Role of Geographically Indicated and Candidate Products in Nevşehir Cuisine in Regional Development	553
Turizmin Bölgesel Gelişiminde Kalkınma Ajanslarının Rolü: Ahiler Kalkınma Ajansı Örneği	555
Destinasyon Tanıtımında Coğrafi İşaretli Gastronomik Ürünlerin WEB Sitelerinde Kullanımı	567
Bazı Japon Bildiricini Varyetelerinde Besi Özelliklerinin Değerlendirilmesi.....	569
Bilgi İşlem Merkezlerinin Enerji Talebinin Modellenmesi ve Simülasyonunun Enerji Verimliliğine Olan Etkisi	576
Yenilenebilir Enerji Sistemlerinin Modellenmesi ve Simülasyonu İçin Kullanılan Yazılımlar	584
KOP Bölgesinde Buğdayın Azotlu Gübre İhtiyacının Belirlenmesi	594
KOP Bölgesinde Katı ve Sıvı Fosforlu Gübre (DAP) Uygulamalarının Buğdayın Gelişimine Etkisi ...	603
Konya Kapalı Havzası'na Yönelik İklim Tehlikeleri	611

Turizmin Bölgesel Gelişiminde Kalkınma Ajanslarının Rolü: Ahiler Kalkınma Ajansı Örneği

The Role of Development Agencies in The Regional Development of Tourism: The Case of Ahiler Development Agency

Aybüke ÖZSOY*, Zeynep ÇOKAL**, Gaye DENİZ***, Filiz DALKILIÇ****

ÖZET:

Yazında Kalkınma Ajanslarının bölgelerin turizm açısından gelişimindeki etkisine yönelik yapılmış çalışmalar olmakla birlikte, Ahiler Kalkınma Ajansı (AHİKA) özelinde bir araştırma yapılmadığı gözlenmiştir. Bu çalışmanın amacı, TR71 Düzey 2 Bölgesi'ni kapsayan Ahiler Kalkınma Ajansı'nın turizmin bölgesel gelişiminde katkısını ortaya koymaktır. Bu noktadan hareketle, örneklem önemli turizm destinasyonlarından biri olan Kapadokya'yı da içine alan Ahiler Kalkınma Ajansı'dır. Çalışma kapsamında AHİKA'nın 2010-2020 yılları arasında hazırlamış olduğu faaliyet raporları ele alınmış ve araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde doküman inceleme yöntemi kullanılmış ve ulaşılan bulgular betimsel istatistik kullanılarak çözümlenmiştir. Ajansın özellikle ilk kurulduğu yıllarda turizme yönelik amaç ve hedefler belirlediği ve sorumlu olduğu bölge kapsamında turizm alanına yönelik oldukça önemli faaliyetler gerçekleştirdiği, bunun yanı sıra turizme yönelik projeleri de desteklediği saptanmıştır. Çalışmaya dair bulguların, özellikle turizm yazını açısından sınırlı sayıda araştırma yapılmış olması nedeniyle bu alana katkı sağlaması ve sonraki araştırmalara kaynak oluşturarak pratik anlamda fayda sağlaması beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: Turizm, Kalkınma Ajansı, Ahiler Kalkınma Ajansı.

ABSTRACT:

Although there are studies on the impact of Development Agencies on the development of regions in terms of tourism in the literature, it has been observed that no research has been conducted specifically for Ahiler Development Agency (AHİKA). This study aims to reveal the contribution of the Ahiler Development Agency, which covers the TR71 Level 2 Region, to the regional development of tourism. From this point of view, the sample is Ahiler Development Agency, which includes Cappadocia, one of the most important tourism destinations. The activity reports that were prepared by the Ahiler Development Agency between the years 2010-2020 were handled within the scope of the study, and the research was carried out with the scanning model. The document analysis method was used in the analysis of the data, and the findings were analyzed using descriptive statistics. It has been determined that the agency, especially in the first years of its establishment, carried out crucial activities in the field of tourism within the scope of the region, which it was responsible

for, and in addition supported projects for tourism. It is expected that the findings of the study, will contribute to this field and provide practical benefits by creating a resource for subsequent research, especially since there has been limited research in tourism literature.

Keywords: Tourism, Development Agency, Ahiler Development Agency.

* Arş. Gör., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Turizm Fakültesi, e-posta: aybuke.ozsoy@nevsehir.edu.tr

** Arş. Gör. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Turizm Fakültesi, e-posta: zeynepkabaoglu@nevsehir.edu.tr

*** Dr. Öğr. Üyesi., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Turizm Fakültesi, e-posta: gayeyuksel@nevsehir.edu.tr

**** Arş. Gör., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Turizm Fakültesi, e-posta: filiz.dalkilic@nevsehir.edu.tr

1. GİRİŞ

Dünya üzerinde hızlı gelişim ve değişim gösteren sektörlerden biri olan turizm, geçmişten bugüne dek gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan ülkelerde yoğun ilgi görmektedir. Gelişmiş ülkelerde gelir sağlaması boyutuyla, gelişmekte olan ülkelerde ise istihdam sağlaması ve döviz kazandırması boyutuyla değerlendirildiğinde, her ülkenin sektörden beklentilerinin farklı olduğunu söylemek mümkündür. Turizm arz kaynakları konusunda çok zengin bir potansiyele sahip olan Türkiye’de ise sektörün en önemli etkisi ekonomik boyutuyla ortaya çıkmakta ve istihdamı artırıcı rol oynamaktadır.

Başlangıcı milattan önceye dayanan turizm olayı, bugün teknolojinin geldiği noktada yaşanan gelişmelerle birlikte dünyada en hızlı ilerleme gösteren sektörlerden biri haline gelmiştir. Turizmin dünyada izlediği gelişim, Anadolu’da da Türk kavimlerinden bu yana belirli olayların öncülüğünde seyretmiştir. Kervansaray ve hanların konaklama tesislerinin ilk örneklerini teşkil etmesi, denizcilikte elde edilen gelişmelerle insanların uzak diyarları görme arzularının oluşması, Türkiye Turing ve Otomobil Kulübü’nün kurulmasıyla birlikte ilk turizm tarifesi ile ilk turizm afişi ve ilk kara yolu haritasının bastırılması, Pera Palasına açılması ve Turizm Bürosu’nun kurulması, Turizm Müesseselerini Teşvik Kanunu’nun yürürlüğe girmesi gibi olayların her biri, Türkiye’yi turizm alanında bugün bulunduğu noktaya getiren önemli gelişmeler arasında yer almaktadır. Özellikle 1963-1980 dönemi, ülkemizde turizm politikasının şekillendiği önemli bir süreci oluşturmaktadır. Turizm Bakanlığı’nın kurulması ve Turizm Teşvik Kanunu’nun çıkarılması sektörün ulusal açıdan dinamik bir yapı ve işleyişe kavuşmasını sağlamıştır.

Bölgesel açıdan bakıldığında ise bölgeler arası dengesizlikleri gidermede ve gelir dağılımındaki mekânsal farklılıkları azaltmada önemli bir rol oynadığı için turizm, geçmişten günümüze kadar kalkınma için önemli bir araç olarak görülmüştür (Somuncu, 2006). 1960’lardan itibaren Türkiye’de planlı döneme geçiş yapılmış ve ulusal ölçekte yapılan planlamaların kalkınma hızının ve sürekliliğinin sağlanması bölgelerdeki gelişime de yansıtılmaya çalışılmıştır (Polat ve Özdemir Yılmaz, 2014). Yerel kaynakların etkin ve verimli kullanılmasıyla sağlanabilecek bölgesel kalkınmanın en önemli aktörleri de “Kalkınma Ajansları” olarak görülmeye başlanmıştır. İlk kalkınma ajanslarının 1930 yılında ABD’de kurulmasının ardından Avrupa’da da sayıları artmaya başlamış (Sakal, 2010), Türkiye’de ise 2006 yılında 5549 sayılı kanun ile kurulmaya başlanan kalkınma ajanslarının 8. ve 9. beş yıllık kalkınma planlarıyla birlikte aktif hale geldiği görülmüştür (Kırankabeş, 2013). Bugün mevcut bulunan 26 Kalkınma Ajansı, sorumlu oldukları bölgenin öncelikli ihtiyaçlarına göre kalkınmayı teşvik edici destek programları yürütmektedir. Bunlardan biri olan ve Aksaray-Kırıkkale-Kırşehir-Niğde-Nevşehir illerinden oluşan TR71 Düzey 2 Bölgesi’ni kapsayan Ahiler Kalkınma Ajansı (AHİKA), bölgede demografik, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel gelişmelerin hayata etkin bir biçimde geçirilmesi adına değişimi olumsuz yönde tetikleyen faktörlerin bertaraf edilmesinde önemli bir aktör olmayı vizyon edinmiştir (Ahika, 2021). Özellikle turizmin bölgesel gelişiminde, mevcut turizm çeşitliliğinin bölgenin kalkınma potansiyelini artırması noktasında ajansın oynadığı rol oldukça önemlidir.

Bu noktadan hareketle, çalışmada AHİKA’nın turizmin bölgesel gelişimindeki rolünü ortaya koymak amaçlanmaktadır. Çalışmada konuya ilişkin kavramsal çerçevenin sunulmasının

ardından, yöntem, bulgular, tartışma ve sonuç bölümleri yer almaktadır.

1.1. Kalkınma Ajansları

Bölgelerin zamanla uluslararası alanda önem kazanmasıyla birlikte tanıtım etkinliklerini yönetme, yatırımları artırma, bölgedeki paydaşlar arasındaki işbirliğini sağlama gibi faaliyetleri yürüten kalkınma ajansları, özellikle 1990'lı yıllardan sonra yaygınlaşmaya başlamıştır. Kalkınma Ajansları; bir ülkenin belli bir bölgesi içerisindeki özel ve kamusal tüm işletmeler, yerel güçler ile sivil oluşumlar arasında işbirliği sağlayarak, o bölgenin ekonomik anlamda kalkınmasını amaçlayan yasal yapılanmalardır (Koçberber, 2006). Bir diğer tanıma göre Kalkınma Ajansları, merkezi yönetimden bağımsız olarak bir bölgenin girişimcilik potansiyelini geliştirip canlandırmak ve ekonomik gelişime destek yaratmak hedefiyle kurulmuş ve çalışmalarını kamunun veya özel sektörün finanse ettiği kuruluşlardır (Avaner, 2005). Kalkınma Ajansları, bölgelerin potansiyellerine odaklı ve küresel rekabette avantaj sağlama hedefi güderek stratejiler hazırlamaktadır (Özer, 2008).

Kalkınma Ajanslarının temel amaçları; bölgelere has kaynakları ve özellikleri aktif olarak kullanmak, bölgeleri çekici hale getirerek yatırım teşviki sağlamak ve bölgelerarası rekabeti canlandırarak hızlı ve sürdürülebilir bölgesel kalkınma gerçekleştirmektir (Köse ve Konur, 2011). Ülkemizde kurulan Kalkınma Ajansları diğer ülkelerde olduğu gibi yerel aktörlerle beraber kendine özgü özelliklerini ve kaynaklarını değerlendirerek bölgeler arasındaki farklılığı en aza indirip sürdürülebilir çalışmalar amaçlamaktadır. Türkiye’de bölgesel kalkınma ile ilgili atılan adımlarda turizm alanıyla ilgili girişimlerin gerçekleşmesi için düzenlemeler yapılmakta ve turizm yatırımları için teşvikler sağlanarak sektörün gelişmesine katkıda bulunmaktadır (Alpaslan ve Aydın, 2021).

5449 sayılı ‘Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun’a göre ajansların üstlendiği görev ve yetkiler şunlardır (Resmi Gazete, 2006):

- Yerel yönetimlerin planlama çalışmalarına teknik destek sağlamak,
- Bölge plan ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı faaliyet ve projelere destek olmak; bu kapsamda desteklenen faaliyet ve projelerin uygulama sürecini izlemek, değerlendirmek ve sonuçlarını Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı’na bildirmek,
- Bölge plan ve programlarına uygun olarak, bölgenin kırsal kalkınma ile ilgili kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunmak ve bu kapsamdaki projelere destek sağlamak,
- Bölgede kamu kesimi, özelkesim ve sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen bölge plan ve programları açısından önemli görülen diğer projeleri izlemek,
- Bölgesel gelişme hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik olarak; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek,
- Ajansa tahsis edilen kaynakları, bölge planı ve programlarına uygun olarak kullanmak veya kullandırmak,
- Bölgenin tabii, iktisadi ve beşeri kaynak ve imkânlarını tespit etmeye, ekonomik

gelişmeyi hızlandırmaya ve rekabet gücünü artırmaya yönelik araştırmalar yapmak, yaptırmak, başka kişi, kurum ve kuruluşların yaptığı araştırmaları desteklemek,

- Bölgenin iş ve yatırım imkânlarının, ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımını yapmak veya yaptırmak,
- Bölge illerinde yatırımcıların, kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren izin ve ruhsat işlemleri ile diğer idari iş ve işlemlerini, ilgili mevzuatta belirtilen süre içinde sonuçlandırmak üzere tek elden takip ve koordine etmek,
- Yönetim, üretim, tanıtım, pazarlama, teknoloji, finansman, örgütlenme ve işgücü eğitimi gibi konularda, ilgili kuruluşlarla işbirliği sağlayarak küçük ve orta ölçekli işletmelerle yeni girişimcileri desteklemek,
- Türkiye'nin katıldığı ikili veya çok taraflı uluslararası programlara ilişkin faaliyetlerin bölgede tanıtımını yapmak ve bu programlar kapsamında proje geliştirilmesine katkı sağlamak.
- Ajansın faaliyetleri, malî yapısı ve ajansla ilgili diğer hususların güncel olarak yayınlanacağı bir internet sitesi oluşturmak.

1.2. Turizm Gelişimi Açısından Kalkınma Ajanslarının Önemi

Ülkeler döviz geliri elde etmek, iş olanakları yaratmak, özel sektörü büyütmek ve altyapıyı geliştirmek gibi konularda turizm sektöründen destek almaktadır (Gee, 1997; Alpaslan ve Aydın, 2021). Ülkelerin turizm sektörüne güvenmesinin nedeni, yabancı turistlerin harcamalarının iç turizm faaliyetlerini artırması ayrıca fiziki sermaye birikimini de beraberinde getirmesidir. Bunlar haricinde turizm sahasında, nitelikli işgücüne ihtiyaç olacağı için beşerî sermayeye de yatırımlar sağlanmaktadır (Lee ve Chang, 2008). “*Turist harcamalarının ülkeye döviz sağlamasından dolayı turizm, ihracatın bir alternatifi olarak düşünülmekte ve turizm faaliyetinin etkileri ihracatta olduğu gibi önem arz etmektedir*” (Künü vd. 2015: 76). Ülkelerin ekonomik gelişimine sağladığı katkılar nedeniyle özellikle gelişmekte olan ülkeler turizm sektörünü ekonomik büyümeyi sağlayan bir araç olarak kullanmaktadırlar (Chen ve Wei, 2009).

Kalkınma ajansları mensubu oldukları bölgelerin turizm potansiyellerini ortaya çıkarmak ve turizm gelirlerini artırmak amacıyla birçok girişimde bulunmaktadırlar. Bölgelerin turizm alanları hakkında bilgilendirme amacıyla broşür, katalog, tanıtım videoları, tanıtım kitapları, turizm varlıklarının konumunu bildiren haritalar, konaklama yerlerini gösteren il haritaları vb. çeşitli tanıtım materyalleri hazırlamaktadırlar (Alpaslan ve Aydın, 2021). Bunun yanı sıra yurtiçi ve yurt dışı organizasyonlara katılarak bölgeyle ilgili paydaşları, yatırımcıları bilgilendirmektedirler. İlâveten, bölge içerisindeki ilgililerle zaman zaman bir araya gelerek bölgelerin turizm potansiyelleri için neler yapılacağına, kaynakların nasıl ortaya çıkarılacağına ve turizm alt yapısının nasıl geliştirileceğine dair toplantılar gerçekleştirmektedirler (Alpaslan ve Aydın, 2021). Kalkınma ajansları yerel olarak düzenledikleri toplantılar haricinde ulusal düzeyde yapılan faaliyet ve eğitimlere katılarak söz konusu bölgenin turizm alanında nasıl yükseltileceği, turizm alt yapısının nasıl ilerletileceği, alternatif turizm kaynaklarından en etkin şekilde yararlanılmasının yolları ile ilgili kurum ve kuruluşların çalışmaları hakkında bilgi aktarımında bulunmaktadır (Demir

ve Karakuş, 2016).

Türkiye’de 2021 yılı itibarıyla 26 kalkınma ajansı bulunmaktadır. Bu kurumların her biri sorumlu olduğu bölgeye önemli katkılar sağlamaktadır. Bu ajanslardan biri de Kapadokya’yı da içine alan Orta Anadolu bölgesinde yer alan Ahiler Kalkınma Ajansı (AHİKA)’dır.

1.3. Ahiler Kalkınma Ajansı

Yerel alanların potansiyelini harekete geçirerek bölgelerarası gelişmişlik ayrımlarını azaltmak üzere çözümler üreten ve bu çözümlerin uygulanması amacıyla bölgelerdeki ilgili paydaşlar arasında bağlantı görevini üstlenen ajanslar, çalıştıkları bölgelerin sahip oldukları özelliklere göre çalışma sahalarını belirlemektedir. Bu kapsamda yerel ve bölgesel dinamiklere göre değişmekle birlikte tarım, turizm, girişimcilik, savunma sanayi ve tohumculuk gibi alanlar ön plana çıkmaktadır. (Dalkıran ve Sarıca, 2020).

Ahiler Kalkınma Ajansı, 25 Ocak 2006 tarih ve 5449 no’lu “Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu,

Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun” çerçevesinde, 25 Temmuz 2009 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur. Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Nevşehir ve Niğde illerinden oluşan TR71 Düzey 2 Bölgesi’ni kapsayan Ajansın merkezi Nevşehir ilindedir (AHİKA, 2021).

TR71 Düzey 2 Bölgesi’nde bölgesel ve yerel kalkınmanın hızlandırılması, sürdürülebilir kalkınma yaklaşımlarının benimsenmesi, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması amacıyla bölge planlarını hazırlamak ve bunların uygulanmasını sağlayacak projelere destek olmak, bölgenin kırsal ve yerel kalkınma ile ilgili kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunmak, bölgedeki tümpaydaşlar arasında bölgesel kalkınmayadayanaksayılacak motivasyonu sağlamak ve paydaşların kurumsal kapasitelerinin artırılmasına yardımcı olmak AHİKA’nın temel görevleri arasında yer almaktadır (AHİKA, 2021). Türkiye’de yaratılan gayri safi toplam katma değer %1,30’u TR71 Düzey 2 Bölgesi tarafından yaratılmaktadır. Bu oranın %31’i sanayiden, %48’i hizmetlerden ve %20’si tarımdan elde edilmekte olup bölgede en önemli sektör, hizmetler sektörü olarak görünmektedir (TÜİK 2019, Ulusal Hesaplar). Hizmet sektöründe yapılan araştırmalar sonucunda Nevşehir ilinin hizmet kalitesi bakımından en iyi seviyede olduğu ortaya çıkmıştır (AHİKA, 2021a).

Bölge, Türkiye’nin ve dünyanın diğer ekonomik ve sosyal özelliklerinin dışında, özellikle Kapadokya’yı içinde barındırmasından ve Hacı Bektaş-ı Veli, Ahi Evran-ı Veli, Cacabey, Yunus Emre, Abdallık kültürü gibi kültürel değerlerinden dolayı zengin tabiat ve kültür varlıkları ile bilinmekte ve tanınmaktadır. Ayrıca TR71 Düzey 2 Bölgesi’nde doğaturizmi, termal ve sağlık turizmi, kültür turizmi, balon turizmi ve inanç turizmi aktif olarak yapılmaktadır. Mevcut olan turizm çeşitliliği bölgenin kalkınma potansiyelini arttırmaktadır. Geleneksel el sanatları bölgenin sahip olduğu önemli kültürel zenginliklerin sadece bir kısmını oluşturmaktadır. Bölgede toprak kap, halıcılık, dericilik, çömlekçilik, çinicilik, sele sepeti, ebru ve seramikçilik halen esnaf ve sanatkarlar sayesinde varlığını sürdürebilmekte ve yapılan ürünler turistik amaçla pazarlanabilmektedir (AHİKA, 2021a). Bu kapsamda bölgenin turizm potansiyelinin daha etkin kullanılması konusunda AHİKA’ya önemli roller düşmektedir.

2. YÖNTEM

Bu çalışma, Kalkınma Ajanslarının bölgelerin turizm alanında gelişimlerine katkılarını incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örnekleme olarak, önemli turizm destinasyonlarından biri olan ve Kapadokya'yı da içine alan Ahiler Kalkınma Ajansı (AHİKA) ele alınmıştır. Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Nevşehir ve Niğde illerinden oluşan TR71 Düzey 2 Bölgesi'ni kapsayan Ajansın merkezi Nevşehir ilindedir ve AHİKA'nın faaliyet gösterdiği bu illerde Yatırım Destek Ofisleri (YDO) bulunmaktadır. Çalışma kapsamında AHİKA'nın 2010-2020 yılları arasında hazırlamış olduğu faaliyet raporları ele alınmış ve araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Karasar (2010) tarama modelini, geçmişte ya da halen var olan bir durumun ortaya çıkarılmasının amaçlanması olarak tanımlamaktadır. Yazın taraması sonucunda, çalışmada ele alınacak raporların incelenmesinde birtakım ölçütler belirlenmiştir. Bu ölçütler; faaliyet raporlarında turizme ilişkin amaç ve hedeflerin belirlenmesi, turizme yönelik gerçekleştirilmiş faaliyetler olması ve turizme yönelik desteklenen projeler olmasıdır.

2.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırma ile TR71 Düzey 2 Bölgesi'ni kapsayan Ahiler Kalkınma Ajansının turizmin bölgesel gelişiminde katkısı ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Araştırma, bölgesel kalkınmada kalkınma ajanslarının rolünün belirlenmesine ve gerçekleştirmiş oldukları faaliyetlerde turizme ne kadar yer verdiklerine ilişkin bulguların ortaya koyulması açısından önem taşımaktadır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçların ise konuyla ilgili yapılacak sonraki araştırmalara kaynak oluşturması ve pratik anlamda fayda sağlaması beklenmektedir.

2.2. Araştırma Soruları

Araştırma amacı doğrultusunda gerekli yazın incelemesi yapılmış ve aşağıda belirlenen araştırma sorularına cevap aranmıştır. Araştırma soruları yazında var olan benzer çalışmalardan yola çıkarak oluşturulmuştur (Dalkıran ve Sarıca, 2020; Özkul ve Demirer, 2012) Çalışma kapsamında ele alınan faaliyet raporlarında;

- Yıllara göre turizme yönelik amaç ve hedefler nelerdir?
- Yıllara göre turizme yönelik gerçekleştirilen faaliyetler nelerdir?
- Yıllara göre turizme yönelik desteklenen projeler nelerdir? sorularına cevap aranmıştır.

2.3. Verilerin Toplama Yöntemi ve Analizi

Araştırma kapsamında ikincil verilerden faydalanılmıştır. Verilerin analizinde ise doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Yazılı belgeler geçmişhakkında bize bilmediğimiz pek çok şey sunan ve aktaran değerli belge ve de kaynaklardır. Aynı zamanda yazılı belgeler, günümüz için de elde edilen bilgilerin pek çok insan ve araştırmacı tarafından üzerinde bilgi

toplamasına ve düşünmesine imkân tanıyan önemli veri kaynağı ve iletişim araçlarıdır (Erteni, 2016). “Dokümanlar, yazılı halde bulunan metinlerden oluşan her tür doküman, görüntü ve ses kayıtları ile diğerleri kapsamında yer alan objeler, kalıntılar makro ve mikro düzeydeki veriler olarak gruplandırılır” (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 223). Farklı sınıflandırmalar yapılan dökümanlar konusunda Corbetta'nın (2003) sınıflaması bilimsel araştırmalarda da yaygın olarak kullanılmaktadır. Corbetta (2003) dokümanları kişisel dokümanlar ve kurumsal dokümanlar olarak iki gruba ayırmaktadır. Bu çalışmada da kurumsal dokümanlar incelenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından çevrimiçi olarak yayınlanmış olan yıllık faaliyet raporları temel veri kaynağı olarak belirlenmiştir. Öncelikle genel bir durum tespiti yapıldıktan sonra, ulaşılan raporların içerikleri okunarak, yukarıda belirtilen sorular çerçevesinde metinler değerlendirilmiştir. Dokümanların araştırmacılar tarafından incelenmesi sonucunda elde edilen verilerin analizi ile ulaşılan bulgular betimsel istatistik kullanılarak çözümlenmiştir. Betimsel istatistik, araştırılan konunun betimlenmesi için kullanılan bir istatistik türü olup karmaşık ve dağınık olan verileri anlaşılır ve sistemli hale getirir (Özguven, 1994). Her bir rapordan elde edilen veriler belirlenen başlıklar altında tabloda yer alan kısımlara yerleştirilerek sistemli bir hale getirildikten sonra yorumlanmıştır.

3. BULGULAR

Araştırma kapsamında AHİKA tarafından kuruluşundan itibaren yayınlanmış olan yıllık faaliyet raporları çeşitli parametreler ışığında incelenmiştir. 11 yıllık faaliyet raporları incelendiğinde AHİKA'nın turizmin geliştirilmesine yönelik amaç ve hedefleri, gerçekleştirmiş olduğu faaliyetler ve turizme yönelik destekledikleri projelerine ilişkin veriler olduğu tespit edilmiştir. Tablo 1'de AHİKA'nın yıllara göre turizmin geliştirilmesine yönelik amaç ve hedefleri ile gerçekleştirdikleri faaliyetler yer almaktadır.

Kalkınma Ajansları bölgelerin her alanda ekonomik, sosyal, kültürel ve diğer alanlarda gelişimi için faaliyetlerde bulunmaktadır. AHİKA da kurulduğu günden itibaren turizme yönelik amaç ve hedefleri olan bir kuruluştur. Ajansın özellikle ilk kurulduğu yıllarda

turizme yönelik amaç ve hedefler belirlediği Tablo 1’de görülmektedir. Bununla birlikte Tablo 1’e göre AHİKA’nın sorumlu olduğu bölge kapsamında turizm alanına yönelik oldukça önemli faaliyetler gerçekleştirdiği de tespit edilmiştir. Kuruluşundan itibaren 10 yıllık süreç içerisinde turizme oldukça önem vermişlerdir. Tablo 1’e göre her yıl düzenli olarak turizmle ilgili faaliyetlerde bulunmuşlardır. Ajans 10 yıllık süreçte, en fazla (12) 2015 yılında olmak üzere toplam 81 faaliyet gerçekleştirmiştir. Bu faaliyetler turizmin merkezi olan Nevşehir’de yoğunlaşmakla birlikte sorumluluk bölgesinde olan diğer illeri de

kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra faaliyetlerin geneline bakıldığında bölgenin tanıtımına önemli katkılar yapacak faaliyetler gerçekleştirildiği ve turist sayısını arttırmaya yönelik çaba içinde bulunduğu görülmektedir.

Turizmin bölgesel gelişimine ilişkin yapılan faaliyetlerin yanı sıra ahiler Kalkınma Ajansı tarafından turizme yönelik projeler de desteklenmiştir. Bu projelere ilişkin bilgiler Tablo 2’de yer almaktadır.

AHİKA tarafından turizmin gelişimine yönelik yıllara göre desteklenen proje sayısı Tablo 2’de görüldüğü üzere 43 adettir. Bu projelerin süresi ise projenin niteliğine göre 18 aya kadar çıkmaktadır. İllere göre dağılımına bakıldığında turizm merkezi olması nedeniyle en fazla proje (n:28) Nevşehir ilinde gerçekleştirilmiştir. Nevşehir’in ardından ise proje sayısı bakımından Aksaray (n:10), Niğde (n:3), Kırşehir (n:1) ve Kırıkkale (n:1) illeri yer almaktadır. Desteklenen projelerin yararlanıcıları incelendiğinde ise gerek kamu kurum ve kuruluşları gerekse özel işletmeler olduğu tespit edilmiştir. Bu da ajansın yalnızca kamuyu ya da yalnızca özel sektörü desteklemediğini ve turizmle ilgili katkı sağlamak isteyen tüm kuruluşları desteklediğini göstermektedir. Proje konuları ele alındığında ise turizm odaklı olan, bununla birlikte turizmin farklı noktalarını geliştirmeye çalışan, bu anlamda bir çeşitlilik oluşmasına katkı sunan projeler olduğu görülmektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Turizm sektörü ülkelere önemli döviz girdisi sağlayan ve istihdam oluşması konusunda sorumlulukları bulunan sektörlerden biri olarak ekonomilerde yer almaktadır. Turizmin gelir getirici özelliğinin yanı sıra en önemli etkilerinden biri de bölgeler arası gelir dengesizliğini azaltmak ve turizm aracılığı ile bölgelerin alt ve üstyapısının gelişimine katkı sağlamaktır. Bölgelerin kalkınmasında önemli rolü olan turizmin gelişimi için bölgesel odaklı girişimler de bulunmaktadır. Bunlardan biri de yerel kaynakların etkin ve verimli kullanılmasını sağlamak amacıyla kurulan “Kalkınma Ajansları”dır. Kalkınma Ajansları, bölgesel odaklı olan ve sorumluluğunda bulunan bölgedeki demografik, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel gelişmelerin hayata etkin bir biçimde geçirilmesi için değişimi olumsuz yönde tetikleyen faktörlerin bertaraf edilmesini amaçlamaktadır. AHİKA’da Orta Anadolu bölgesi için bu amaçlarla kurulmuş olan bir Kalkınma Ajansıdır.

Bu çalışmanın amacı, AHİKA’nın sorumluluk alanı kapsamında turizmin bölgesel gelişiminde, mevcut turizm çeşitliliğinin bölgenin kalkınma potansiyelini arttırması

noktasında rolünü ve önemini ortaya koymaktır. Çalışma kapsamında AHİKA tarafından yayınlanmış olan 10 yıllık faaliyet raporları ile turizm odaklı projeler incelenmiştir. Tarama modeli ile yürütülen çalışma sonucunda AHİKA'nın bölgenin turizm potansiyelini geliştirecek ve tanıtımına katkı sağlayacak faaliyetlerde bulunduğu tespit edilmiştir. Özellikle turizmi çeşitlendirilmesi ve alternatif turizm faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yaptığı göze çarpmaktadır. Bunun yanı sıra bölgenin doğal ve kültürel miras alanlarının korunması ve etkin kullanımı kapsamında da faaliyetler yürütmektedir. En dikkat çekici nokta ise AHİKA'nın bölgenin tanıtımında önemli bir destek sunması ve tanıtım faaliyetlerine etkin katılım göstermesidir. Bu da AHİKA'nın turizmin geliştirilmesi kapsamında bölgede önemli bir rol üstlendiği ve tanıtım faaliyetlerini misyon edindiğini göstermektedir. Bu çalışma ile turizmin bölgesel gelişiminde AHİKA'nın önemli bir rol üstlendiği, bunu da gerek yapmış oldukları faaliyetlerle gerekse desteklemiş oldukları projelerle ortaya koydukları sonucuna varılmıştır.

Çalışmanın temel sınırlılığı yayınlanan dokümanlardaki bilgilerle bulgulara ulaşılmaya çalışılmasıdır. Bundan sonraki çalışmalarda, araştırmacılar tarafından farklı araştırma teknikleri ile farklı paydaşlardan veriler elde edilmesi mümkündür. Bunun yanı sıra AHİKA'nın faaliyetlerine yönelik tanıtım katkısı, destinasyonun çevresel düzenlemesine katkısı ve destinasyondaki hizmet verenlere katkısı gibi daha spesifik konulara yönelik araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- AHİKA (2021). *Ahiler Kalkınma Ajansı (AHİKA) Kuruluşu ve Görevleri*. [Çevrim-içi: <https://www.ahika.gov.tr/kurumsal/hakimizda/>] Erişim tarihi:22.09.2021.
- AHİKA (2021a). *TR71 Bölgesi*. [Çevrim-içi: <https://www.ahika.gov.tr/bolgemiz/bir-bakista-tr71-bolgesi/>] Erişim tarihi:22.09.2021.
- Alpaslan, E. T. ve Aydın, H. İ. (2021). Turizmin gelişmesinde kalkınma ajanslarının rolü: Dicle Kalkınma Ajansı örneği. *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 4(3), 110-123.
- Avaner, T. (2005). *BKA siyasal rejim sorunu yaratır mı?, bölge kalkınma ajansları nedir, ne değildir?* Ankara: Paragraf Yayınevi
- Chen, C.F. & Chiou-Wei, S. (2009). Tourism Expansion, tourism uncertainty and economic growth: new evidence from Taiwan and Korea. *Tourism Management*, 30, 812-818. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2008.12.013>.
- Dalkıran, G. B. ve Sarıca, G. (2020). Kalkınma ajanslarının bölge alternatif turizm pazarına etkileri: Trakya Kalkınma Ajansı örneği. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 06, Özel Sayı, 158-170.
- Demir, Ş. ve Karakuş, T. (2016). Bölgesel kalkınma ajanslarında turizm faaliyetlerinin değerlendirilmesi. *Journal of Tourism Theory and Research*, 2, 42-42. <https://doi.org/10.24288/jttr.202829>.
- Koçberber, S. (2006). Kalkınma ajansları ve Sayıştay denetimi. *Sayıştay Dergisi*, (61), 37-55.
- Köse, S. ve Konur, F. (2011). Avrupa Birliği ve Türkiye'de bölgesel kalkınma ajanslarının bölgesel farkların azaltılmasındaki rolü ve etkililiği: ülke deneyimlerinin karşılaştırılması. *International Journal of Economic & Social Research*, 7(1).
- Künü, S., Hopoğlu, S., Sökmen Gürçam, Ö. ve Güneş, Ç. (2015). Turizm ve bölgesel kalkınma arasındaki ilişki. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 71-93.
- Lee, C.C. & Chang, C.P. (2008). Tourism development and economic growth: A closer look at panels. *Tourism Management*, 29(1), 180-192. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2007.02.013>.
- Özer, Y. E. (2008). Küresel rekabet-bölgesel kalkınma ajansları ve Türkiye. *Review of Social, Economic & Business Studies*, 9(10), 389-408.
- Resmi Gazete (2006). *Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun*. [Çevrim-içi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/02/20060208-1.htm>] Erişim tarihi:21.09.2021.
- Erteni, H. (2016). Nitel Araştırmada Teknikleri: Gözlem ve Doküman İnceleme, Atatürk üniversitesi, AÖF Yayınları. Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık.
- Karasar, N. (2010). Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler. Nobel

Akademik Yayıncılı

Özkul, E. ve Demirer, D. (2012). Şehirlerin Turistik Markalaşmasında Kalkınma Ajanslarının Rolü, Bölge Planları Üzerine Bir Doküman İncelemesi. İşletme Araştırmaları Dergisi, 4 (4), 157-181.

Corbetta, P. (2003). Social research: Theory, methods and techniques. Thousand Oaks: Sage

Özgüven, İ.E. (1994). Psikolojik testler. Ankara: Yeni Doğu Matbaası.